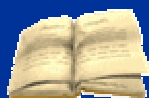

Prof. Dr. Gábrity Molnár Irén:

***TEHETSÉGES PEDAGÓGUS
A TEHETSÉGGONDOZÁS
SZOLGÁLATÁBAN***

A tanító a nemzet szolgálja...

*„Valószínűleg kevés szakma létezik,
amellyel szemben a társadalom olyan ellentmondásos
követelményeket támaszt, mint a tanároké.”*

A tanító/tanár személyisége és kívánatos tulajdonságai

- n **Az oktatásban a tanár az ismereteknek nem kizárólagos, hanem egyik lehetséges forrása**
- n **A legfontosabb személyiségjegye a szeretet és az odafigyelés.**
- n **A nevelői szerep is tanulható.**

TANÍTÓI/TANÁRI KOMPETENCIÁK

- társadalmi változások
- oktatási programok
- pedagógiai kultúra
- új pedagógiai gondolkodásmód
- új elvárások

Hivatás	Tanárnak lenni nem csupán hivatás, hanem elhivatottság.
Mesterség	Speciális arculat, hitelesség, varázslatosság
Szakma	Professzionizmus
Foglalkozás	Állandó foglalatosság <ul style="list-style-type: none"> • státusz • pozíció • szerepkötelességek • személyiség megfelelése

Minősegbiztosítás

„Ha egy iskolának nincs programja arra, hogyan **csalogassa vonzáskörébe és tartsa meg a tehetséges tanárokat**, akkor minden bizonnyal diák-tehetséggondozó programja is csak felfújtt léggömb lesz, amely könnyen kipukkadhat.” (Horányi Gábor, 2000)

- n **A tanári tehetséggondozás a továbbképzések rendszere, a minősegbiztosítás folyamata**

Az iskola presztízse

- n Függ az ott dolgozó tanárokból rejlő szellemi és fizikai értékektől.
- n **A pedagógus tehetség inkább szakmai kvalitásokat takar, míg a tanári kiválóság emberi erényeket rejt.**
- n A tanítói/tanári tehetséggondozás számos iskolai konfliktus forrása is lehet.

A *pedagógusok* munkája egyre inkább bürokratikus, jogi eszközökkel igyekeznek szabályozni, miközben a velük szemben támasztott elvárások, a felelősségvállalás egyre nagyobb.

A színvonalas tanári munka elengedhetetlen feltétele:

- a magas szintű szakmai tudás (33%)
- az empátia (20),
- a következetesség (16),
- a gyerekekkel való munka szeretete (15),
- a humor és előadókészség (14),
- a türelem (14).
- a tolerancia (11).

Professzionizálódás

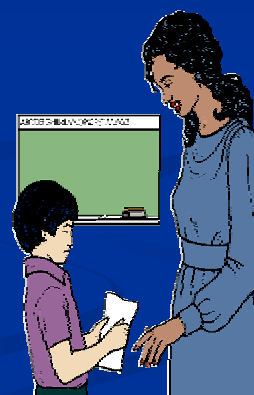
Az oktatási rendszer modernizálódása:

- a tanárok képzettségének, pedagógiai-módszertani jártasságának a növelését célozza.

Fontos a teljesítmények elismerése, az érdem szerinti fizetés.

A folyamatos képzés =
professzionizálódás

(fokozza a tanári munka szakmai jellegét és eredményességét).

Milyen a jó tanító vagy tanár diákszemmel?

**igazságos,
megértő,
szakmai tudással rendelkezik,
pedagógiai érzéke van,
kedves és kedvelt**

Milyen a tehetséges tanító vagy tanár?

jó eredményeket ér el diákjaival

jó módszerei vannak

fejlődőképes

tanul a hibáiból

biztos szakmai alapokon áll

szereti a gyerekeket

higgadt

toleráns

sokat olvas

jó nevelő

**Tehetséges pedagógus az,
aki spontán teszi azt, amire egyébként
csak megtanítható**

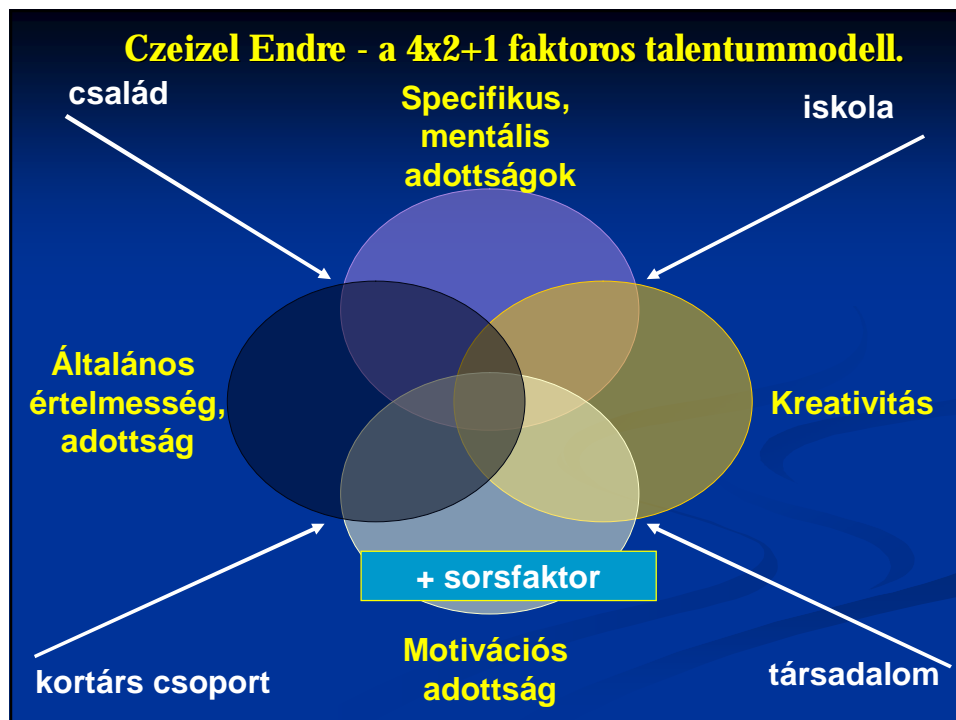
(vele született képességek):

n ösztönös pedagógiai érzék,

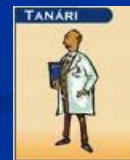
n személyes kisugárzás,

n karizma

(rendkívüli képesség, adomány)

**Kuzmina szerint a speciális
pedagógiai képességek:**
pedagógiai megfigyelőképesség
pedagógiai képzelet
pedagógiai igényesség
pedagógiai tapintat
megosztott figyelem
szervezőképesség
alkotóképesség

Pedagógustípusok

Adelson J. antropológiai modellrendszerében (1976):

▼ **Sámántípusú pedagógusok**, tantárgyszerető, távolságtartó, akiket az energia, az elkötelezettség jellemez, elmerülnek saját énjükben és munkájukban.

▼ **A lelkesztípusú tanár**, egy tiszteletre méltó testület, intézmény képviselőjének érzi magát, annak nevében beszél és cselekszik.

▼ **A misztikus gyógyító** vagy segítő típus aki a diákra koncentrálnak, személyiségük megváltoztatására próbálja ösztökélni őket, lelkesen együttműködő.

A pedagógusok lehetséges magatartása három fő típusba csoportosítható:

✓ A tanár **hangsúlyozhatja kívülállását**, aki maga szabja meg a rendszabályokat és a hozzájuk való viszonyt.

✓ Lehet a **közösség elfogadott vezetője**, akinek emlékére a diákok gyakran egy életen át magukkal viszik.

✓ Végül lehet **társ**, egy közös tevékenység részese.

Egy tehetséges gyermekeknek milyen pedagógus kellene?

Milyen a tehetséges tanuló?

n Az ismeretszerzés jellemzői

- ø Sokat tudnak legkülönbözőbb dolgokról
- ø Gazdag szóincs
- ø Folyamatos beszéd, kifejező
- ø Gyorsan felismerik az ok-okozati összefüggéseket
- ø Kritikusan, függetlenül gondolkodnak

n Motiváció

- ø Őket érdeklő dolgokba mélyen belemerülnek
- ø Igyekeznek feladataikat befejezni
- ø Tökéletességre törekszenek
- ø Önkritikusak
- ø Szívesen dolgoznak önállóan

n **Kreativitás**

- ∅ Sokféle és szokatlan kérdéseket tesznek fel egy kérdés vagy probléma felmerülésekor
- ∅ Frappáns, okos válaszokat adnak
- ∅ Szabadon vélekednek
- ∅ Szeretik a szépet és könnyen észreveszik a művészi részleteket

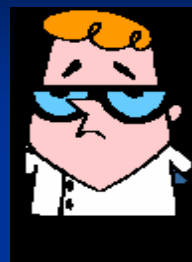

n **Szociális viselkedés**

- ∅ Különböző fogalmak foglalkoztatja őket: pl. jó-rossz
- ∅ Nem tartanak mindig a többiekkel, vállalják a máságot
- ∅ Egyéniségek
- ∅ Felelőséget tudnak vállalni
- ∅ Jól kommunikálnak
- ∅ Könnyen beleélik magukat mások helyzetébe

Milyen a rossz tanár?

a diákokon vezeti le a mérgét,
szó szerint ad elő a tankönyvből,
nem saját szavaival magyaráz,
kevesebbet tud, mint a diák,
nem tud jól és érdekesen magyarázni,
nem innovatív, sem pedig ötletes

A rossz tanár:

- n készületlen, labilis idegzetű, sértődékeny, önmagába zárult, megbízhatatlan, a gyerekeket megveti, lenézi, megalázza, türelmetlen, unalmas, sekélyes, rossz szervező, állandóan irányítani akar, autokrata, nincs kapcsolata a diákokkal, határozatlan, nem fegyelmez, nem nevel, nem kreatív, kapkodó, engedékeny, merev, tehetségtelen, részrehajló, nem szereti a gyerekeket, következtlen, arrogáns, bizalmatlan, igazságtalan...

A rossz tanár az, aki tudja, hogy rossz tanár és mégis tanít!

EMPIRIKUS KUTATÁSEREDMÉNYEK - MIÉRT LESZ VALAKI PEDAGÓGUS?

- n Mert vannak iskolaszünetek;
- n A gyerek szeretete miatt,
- n Elhivatottság, hivatástudat
- n Élvezi a munkáját
- n Mert jó az iskolavezetés
- n Van megújulás, változatosság
- n Az emberekkel való kapcsolat
- n Az önállóság lehetősége
- n "örök" fiatalság

A tanári hatékonyság

Mac Kay szerint a tanár viselkedése hatékony, ha:

- érdekes és hasznos feladatokat ad
- a gyerekek minimális irányítással tudjanak dolgozni
- képes a tanulók figyelmét megtartani
- változatos tanítási technikákat alkalmaz
- követi az osztály reakcióit
- érthetően magyaráz
- elfogadja és integrálja a tanulók kezdeményezéseit

Érezte a gyerekekkel, hogy elfogadja, értékeli és támogatja őket!

Kik az újító pedagógusok és milyen arányban vesznek részt az iskolai fejlesztésekben?

A **férfiaknak** az iskolai szervezetekben való tájékozódási képessége jobb, az oktatási rendszerrel kapcsolatos információk gyűjtése és problémakezelési technikájuk erőteljesebb.

A **női** pedagógusok kitartóbbak, toleránsabbak, változatosabbak és követik az egyén/osztály reakcióit, rugalmas problémakezelés.

A munkahelyi gondok megszorodtak:

- tartósan alacsony jövedelmi helyzet
- az újító pedagógusokat más megélhetés felé ösztönzi.

Innovatív tanár

Ü folyamatosan képzi magát
Ü **nyitott az új dolgokra**
Ü kreatív ötletekkel újszerű helyzeteket teremt
Ü a diákok aktívak és motiváltak az órákon
Ü az órák érdekesebbek

Fontos az **újító pedagógus** számára, hogy:

1. a tananyagot, vagy egyes részeit, a tanulók életéhez, egyéni tapasztalatához közelítse,
2. a különböző háttérrel rendelkező gyerekek az élet olyan területeiről is ismereteket szerezzenek, amelyekről korábban keveset tudtak,
3. **ezáltal az oktatás a választás lehetőségét kínálja fel, a fiataloknak jövőképet ad (a fiataloknál ma hiányzik a tiszta és alternatív jövőkép).**

A PEDAGÓGUS SZEREPKÖR

- n **A fiatalok lázadóak, teli tartalék energiával!**
- n **Az iskola/pedagógus feladata, hogy ezt az energiát a tudásépítés, a személyiségfejlesztés folyamatába integrálja.**
- n **Modellkövetés!**
- n **Ma a tanító/tanár a tudásmenedzsment része.**

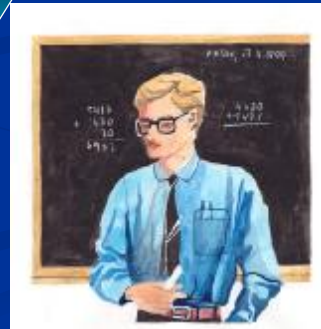

Innováció

Ü nem nyitott az új dolgok felé
Ü **nincs tehetségápolás**
Ü a tanulók passzívak és motiválatlanok
Ü unalmasak az órák

Hagyományos tanító

Hagyományos tanítás következménye

A tanítás és a tanulás régi és új szemlélete:

	Régi	Új
Tevékenység	Hagyományos oktatás, utasítás, Tanárközpontú és didaktikus	Kiterjesztett oktatás (Tudás konstrukció) Tanulóközpontú és interaktív
Tanári szerep	Tényközlő és szakértő	Együttműködő és tanuló
Diák szerep	Hallgató és tanuló	Együttműködő, néha szakértő
Mire esik hangsúly a tanulásban	Tények és replikáció, másolat	Kapcsolat és érdeklődés

	Régi szemlélet	Új szemlélet
A tudás koncepciója, lényege	Felhalmozás	Tudás-transzformáció átalakítás
A siker bizonyítéka	Mennyiség	Minőség
Felbecsülés Értékelés	Szabályokra épülő elbírálás, összetett becslés/osztályzás	Kritériumok és teljesítmény osztályzás
A technológia alkalmazása	Ülő munka 'passzív munka'	Kommunikáció együttműködés, információ befogadás

Az újítások finanszírozási forrásai

Ø Az **iskolavezetés felelőségén** és ügyességén múlik, hogy marad-e költségvetési maradvány, amelyet az újításokra fordíthatnak.

Ø A **menedzser-típusú iskolavezetők** gyakran a pályázati lehetőségek kihasználását tekintik az egyedül kiaknázzható innovációs forrásnak.

A PEDAGÓGUSI PÁLYA FELÉRTÉKELÉSE!

1. A jövedelmek növelésének módozatai

2. A munkakörülmények javítása

3. Erkölcsi elismerés

4. Egyéb szakmai tényezők

NÉLKÜLÖZHETETLEN A PEDAGÓGUS FOLYAMATOS ÖNKÉPZÉSE ÉS KREATIVITÁSA!

Tehetséggondozó tényezők:

- 1. A kiváló tanárok hálózatának (regionális) létrehozása, olyan fórumokon, ahol a tehetségekkel intenzíven foglalkozó tanárok rendszeresen találkozhatnak; a tapasztalatok átadása, megbeszélése céljából. Szaktanácsadás, továbbképzések szervezése. Külföldi tanulmányi utak biztosítása.**
- 2. A tehetségfejlesztő-tanár mesterszak indítása mellé, tankönyvek írása; taneszköz biztosítás; kutatómunka.**
- 3. Egyéni tehetséggondozási formák bevezetése (demonstrátorok, egyéni tanulmányi rend – tutori rendszer)**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

